

VEILEDNING TIL ENKELTE BESTEMMELSER I REGELVERKET FOR AVL AV HUSDYR

1. Nytt regelverk fra 1.november 2018
2. Offisiell godkjenning
3. Godkjente avlslag
4. Godkjenning av avlsplaner og utvidelse av virkeområde for avlsplanene
5. Nytt format for avlssertifikater
6. Offentlig kontroll av avlsorganisasjoner
7. Avlsvirksomheter for svin
8. Supplerende seksjon av stambok og oppgradering

1. Nytt regelverk fra 1. november 2018

Ny forskrift om avl trådte i kraft 1. november 2018. Forskriften viderefører mye av regelverket som gjaldt tidligere. Nye bestemmelser inkluderer blant annet:

- Nytt format for avlssertifikater
- Klassifisering av enkelte avlsforetak for svin som avlsvirksomhet

2. Offisiell godkjenning

Avlslag som er offisielt godkjent, må oppfylle zootekniske regler og standarder for å kunne handle med avlsdyr og avlsprodukter på like vilkår.

Handel på like vilkår betyr at avlsdyr og avlsprodukter som er registrerte i et medlemsland, skal ha like vilkår i andre medlemsland.

3. Godkjente avlslag

For å bli godkjent som et avlslag, må avslaget blant annet oppfylle følgende vilkår:

- Føre en stambok med nedtegnelser over avstamning for avlsdyrene i stamboken
- Ha status som juridisk person
- Ha kvalifisert personell
- Håndtere og lagre informasjon trygt, og behandle klager på en konsekvent måte
- Ha regler som forklarer hvordan avslaget opererer, hvilke regler oppdrettere må oppfylle, samt en prosedyre for konflikthåndtering
- Ha en tilstrekkelig stor populasjon av avlsdyr innenfor det geografiske området der de opererer
- Informere om raser og avlssertifikater som de utsteder

Godkjente avlslag må godta avlsdyr fra avlslag godkjente i andre medlemsland for innføring i sine stambøker. Det inkluderer også avlslag i tredjeland som er godkjent i EU.

Når avslaget er blitt godkjent, har de plikt til å underrette Mattilsynet om eventuelle endringer i kontaktinformasjonen.

Se følgende [liste](#) over godkjente avslag:

4. Godkjenning av avlsplaner (avlsprogram) og utvidelse av virkeområde for avlsplanene

Avslag som vil drive med handel av avlsdyr og avlsmateriale, må være offisielt godkjent som avslag eller avlsvirksomhet, og må minst ha en godkjent avlsplan.

Avslagene må oppfylle visse kriterier for å bli offentlig godkjente, og for å få godkjent avlsplanene. Etter avtale mellom Norsk Hestesenter (NHS) og Mattilsynet (MT) sendes søknader om godkjenning av avslag og avlsplaner for hest til Norsk Hestesenter for vurdering før de oversendes Mattilsynet.

Avslag som har en godkjent avlsplan, kan søke om utvidelse av virkeområdet for avlsplanen til å gjelde i andre EU- land. Mattilsynet viderefremidler søknaden til offentlige myndigheter i det landet der avslaget ønsker å bedrive sin virksomhet.

Avslag som ønsker å utøve virksomhet i andre land, bør legge ved en oversatt versjon av avlsplanen på det offisielle språket i mottakerlandet.

Mottakerlandet kan bare nekte dersom:

- Det finnes et godkjent avlsprogram for samme rase i medlemslandet fra før
- Utvidelse av virkeområdet av avlsplanen vil undergrave de viktigste egenskapene til rasen eller målene i avlsprogrammet
- Utvidelse av virkeområdet av avlsplanen vil svekke bevaring av rasen eller genetisk variasjon

5. Nytt format for avlssertifikater

Avslag bør bruke universalmalen for avlssertifikater som finnes i forordning 2017/717 som modell når de utformer avlssertifikater. Malen er i «stående» format

Mattilsynet kan ikke garantere at avslag i andre land vil akseptere dyr eller avlsprodukter som er fulgt av et avlssertifikat med «liggende» format

Avlssertifikatet må følge ethvert avlsdyr eller avlsprodukt som er gjenstand for handel og som skal føres inn i stambok.

Avlssertifikater må inneholde følgende informasjon:

- Navn på utstedende organ
- Navn på stambok og navn på rase
- Kjønn og informasjon om forfedre

- Resultater av prestasjonstester (i de tilfellene det er påkrevd)

Informasjonen som skal finnes i avlssertifikatene, avhenger av hvilket dyreslag det er. Se vedlegg til forordning (EU) 2017/ 717.

Tittelen i avlssertifikater må:

- Indikere om dyret er renrasert eller hybrid avlssvin, eller avlsmateriale fra disse
- Inkludere en referanse til taksonomisk art
- Indikere om dyret/avlsmateriale skal omsettes innenfor EU eller til tredjeland
- Inkludere en referanse til forordning (EU) 1016/1012

I følgende tilfeller er det ikke nødvendig å benytte det nye avlssertifikatet:

- Dersom medlemmer i samme avlslag handler med hverandre
- Avlsdyret eller avlsproduktet ikke skal føres inn i en annen stambok

Når det gjelder hest, er avlssertifikatet en del av hestepasset.

6. Offentlig kontroll av avlslag

Mattilsynet vil foreta kontroller av avslagene for å sikre at:

- Zootekniske standarder praktiseres likt i alle EU land
- Avslagene er oppmerksomme på hvilken standard de må følge for å opprettholde godkjenningen
- Avslagene samler inn informasjon som hjelper med å bevare rasen og kan brukes til å avklare tvister hvis de oppstår

Kontrollene vil være revisjonsbaserte, og vi vil be avslagene bekrefte at de følger vilkårene for å være godkjent.

7. Avlsvirksomheter for hybridavlsgriiser

Fra 1. november 2018 kan Mattilsynet godkjenne avlsprogrammer og private foretak som utøver avlsprogrammer for hybridgriiser i et lukket produksjonssystem, som avlsvirksomheter.

Disse avlsvirksomhetene vil også få offentlig kontroll av sine aktiviteter, men de vil få unntak fra enkelte krav som gjelder for avlsprogrammer.

Dersom en organisasjon blir godkjent som en avlsvirksomhet for hybridavlssvin, trenger den ikke:

- Informere oppdrettere om endringer i avlsprogrammene
- Ha regler for tvisteløsninger
- Registrere griiser eller avlsprodukter som ikke er ledd i det lukkede produksjonssystemet
- Publisere resultater fra avkomstgransking

Oppdrettere har ikke automatisk rett til å delta i avlsprogrammer.

For å kunne søke om å bli godkjent som en avlsvirksomhet, må avlsforetaket drifte et avlsprogram som ikke har eksterne oppdrettere eller har bare et begrenset antall oppdrettere. Disse oppdretterne må være knyttet til foretaket, og de må godta tilførsel av hybride avlsgriser eller levere hybride avlsgriser.

Godkjente avlslag må søke om godkjenning som avlsvirksomhet for hybridgriser dersom dette er aktuelt.

8. Supplerende seksjon av stambok og oppgradering

Avlsdyr kan bli innført i en stambok dersom avstamningen kan dokumenteres. Det innebærer at de stammer fra foreldre og besteforeldre som allerede er oppførte i stamboken for den samme rasen.

Avlslag kan opprette supplerende avsnitt i stambøkene, der man kan innføre avlsdyr der opprinnelsen ikke kan spores. Avkom av disse dyrene kan bli godkjent for oppføring i hovedavsnittet av stamboken, dersom de oppfyller visse krav.

For å kunne bli innført i en stambok må et avlsdyr:

- Være identifisert i tråd med reglene i stamboken
- Bli vurdert til å samsvare med rasestandarden
- Ha en avlsverdivurdering dersom stamboken krever det